

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Vodičková: Dárce – přijmout či nepřijmout?

63 stran, 15 stran příloh

datum obhajoby 27. 6. 2018

Oponent: Anna Hrnečková

Kateřina Vodičková vytvořila půldenní příběhové drama a dvakrát ho realizovala – se skupinou dospívajících a se skupinou dospělých účastníků. Drama vychází z románu Lois Lowryové *Dárce*.

Autorka rozděluje svou bakalářskou práci na část „teoretickou“ a „praktickou“. Teoretická část uvádí základní životopisné údaje autorky románu a snaží se o stručnou analýzu předlohy, stanovuje cíle dramatu, které z předlohy vychází. S odkazem k základní literatuře definuje metodu příběhového dramatu. V návaznosti na tuto definici také popisuje funkci jednotlivých fází dramatu *Dárce* a uvádí seznam využitých technik. Dále autorka charakterizuje dvě skupiny účastníků, vytvořené pouze pro jednorázové potřeby bakalářského projektu.

Praktická část potom popisuje dvě realizace dramatu s odstupem jednoho týdne. Následuje srovnání obou dílen, reflexe účastníků, návrhy změn pro případnou další realizaci a závěr.

Přílohy obsahují fotografie z obou realizací, texty využívané v dramatu (většinou citace z předlohy) a písemné a obrazové materiály vytvořené účastníky v průběhu dramatu.

Struktura bakalářské práce je přehledná a srozumitelná. Práci bohužel chybí jazyková korektura, což se projevuje v neobratných formulacích, svévolném zacházení s čárkou ve větě, nedodržování shody přísudku s podmětem apod. Citace v poznámkách pod čarou nedodržují přesně žádnou z doporučených norem.

Analýza románu v první části práce je vedena místy spíše z pohledu čtenáře, který se s předlohou setkává poprvé. Chybí zde pojmenování významových či symbolických přesahů románu a jeho možné odkazy k dnešnímu světu a společnosti. Není zde přesně definován důvod, proč je setkání s románem přínosné pro mladé lidi i dospělé čtenáře, tedy vlastně důvod volby románu pro výstavbu dramatu. Z této nedostatečné analýzy mohou vycházet i některé problémy uvedené níže.

Ve výčtu cílů ani nikde jinde v práci autorka nebere v úvahu **rozdílnost dvou účastnických skupin** a z ní vycházející posun v cílech. Cíle jsou nastavené obecně, což se potom, soudím, projevuje i v nedostatečném vyznění dramatu.

Jedním z hlavních problémů projektu se zdá být **nedostatečné vybudování momentu překvapení** účastníků z toho, že ideálně působící společnost ve skutečnosti ideální není. Autorce dramatu se na počátku dramatu nedaří „čtenáře svést“, jak si to přeje s odkazem na cíle autorky románu (str. 12).

Je až s podivem, že s takto nastaveným cílem volí od počátku takový popis společenství, který jeho problematičnost jasně charakterizuje (fotografie z filmu, rozhodování zvláštní komise o zásadních životních momentech člověka, přelet nepřátelského letounu, hrozba trestem při porušení pravidel atd.) Na přijetí nesmyslného pravidla staví autorka úvodní honičku i její reflexi, pracuje dokonce s motivem vyřazování dětí, které má být později pro Jonase zásadním argumentem k útěku.

Překvapení autorky z toho, že skupina buduje od počátku společenství jako pokřivené, je tedy spíše překvapivé.

Ve druhé realizaci však autorka přistoupila k úpravám, které tento problém výrazně umenšují. I reflexe dospělých účastníků potvrzují, že pro ně míra obludnosti systému byla opravdu nečekaná a forma vyřazení (tedy zabití) dětí pro ně byla překvapivá.

Je však velká škoda, že autorka většinou **neuvádí konkrétní důvody těchto změn** ani v popisu realizace, ani v závěrečné reflexi dílny. Její záměr a schopnost analyzovat a řešit problém dramatu lze tak pouze uhadovat z reflexí a popisu jednání účastníků.

V první i druhé realizaci však stále shledávám **nedostatečně připravený moment závěrečného rozhodnutí**. Autorka málo buduje vztahy Jonase k ostatním postavám, naopak pracuje s absencí skutečných vztahů a emocí ve společenství. Útěk ze společenství tak doporučují účastníci postavám již v průběhu dílny. Dokonce sama autorka vnímá možnost útěku ze společenství jako možnost jedinou a málo ji komplikuje.

V tomto ohledu je však velmi důležitá stručná kapitola „**Co bych na projektu změnila**“, kde autorka dává najevo, že si je nedostatků dramatu vědoma, zejména právě nedostatečného budování vztahu postav mezi sebou. Všechny navržené úpravy pro příští realizaci působí logicky a funkčně.

Díky stručné analýze předlohy a nedostatečné definici cílů vzhledem ke dvou rozdílným skupinám se také zdá, že **drama není sevřeno jasným tématem**. Autorka na různých místech bakalářské práce uvádí rozličná témata a otázky, není však zjevné, jaké téma je pro ni klíčové. Na straně 9 například uvádí, že „kniha nese velké téma i pro dospělého čtenáře“, neuvádí však jaké. Ani mezi výčtem cílů se v podstatě nevyskytuje jediný cíl odkazující k tématu dramatu. Autorka tak s tématy zachází ve scénáři i v práci spíše intuitivně. Zjevné důležité je pro ni téma otrocky dodržovaných pravidel, cíleně pracuje s možností / nemožností samostatného rozhodování a možnosti volby. Dotýká se emocí a jejich vlivu na štěstí člověka. S postavou Dárce nutně vstupuje do dramatu důležité téma paměti jako zdroje poučení i utrpení. V závěru práce a v závěrečných reflexích s účastníky se však k těmto tématům vrací jen nedůsledně.

Například v reakci na jednu z dospělých účastnic, která odkazuje na blíže nespecifikovaný typ moderní výchovy nabízející konkrétní komunikační návody a vylučující emoce rodičů, autorka nachází vystižení důvodu, proč své drama vytvořila. Téma ani zmíněný typ výchovy však nejsou pojmenovány.

Zmíněný **nedostatek reflexe** se projevuje místy v samotném scénáři dramatu, podepisuje se na něm celkové rozpoložení skupiny a je také, jak už bylo zmíněno, vlastností samotné bakalářské práce.

Přesto se zdá, že dílna v obou případech více či méně došla k plánované pointě a setkala se s pozitivním přijetím účastníků. Pro skupinu dospívajících bylo budování obrazu pokřiveného světa přitažlivé, dospělí potom uváděli mimo jiné objevení zapomenuté kreativity a hledali souvislosti s pokřivenými společenskými systémy současného světa. Všichni tedy byli pravděpodobně schopni najít pro sebe v nabídnuté struktuře silné téma.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C

Otázky k obhajobě:

Jaké jsou možnosti a funkce reflexe v metodě příběhového dramatu?

V čem konkrétně spočíval rozdílný přínos projektu pro skupinu dospívajících a pro skupinu dospělých?